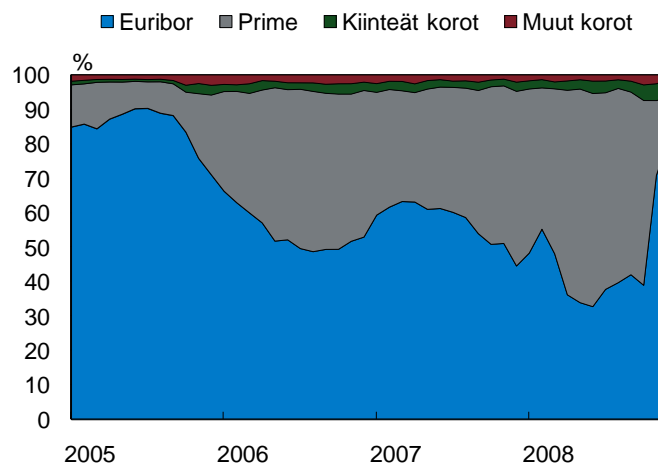

Raha- ja pankkitilastot

Vuosikatsaus • 2008

Uusien asuntolainasopimusten jakauma viitekoron mukaan

Lähde: Suomen Pankki.

Suomen Pankki

Rahoitusmarkkina- ja tilasto-osasto

Tilastoyksikkö

11.2.2009

Sisällys

Johdanto	5
1 Lainat yleisölle	6
1.1 Yleisön lainat	6
1.2 Lainat kotitalouksille	8
1.3 Yrityslainat	11
2 Talletukset ja muu varainhankinta	14
2.1 Talletukset	14
2.2 Kotitalouksien talletukset	15
2.3 Muu varainhankinta	16
2.4 Rahamarkkinarahastot	17
3 Rahalaitosten yhteenlaskettu tase	19
4 Muutokset rahalaitossektorilla	22
Liite 1. Kuviot	25

Kuvioluettelo

Kuvio 1. Euroalueen yleisölle myönnetyt euromääräiset lainat	6
Kuvio 2. Yleisön lainakannan keskiporko ja eräitä viitekorkoja	7
Kuvio 3. Valuuttalainat ja lainat euroalueen ulkopuolelle	7
Kuvio 4. Valuuttalainojen valuuttajakauma 31.12.2008	8
Kuvio 5. Kotitalouksien lainakannan vuosikasvuja euroalueella	8
Kuvio 6. Asuntolainakannan vuositasolle korotettu kuukausikasvu, vuosikasvu ja keskiporko	9
Kuvio 7. Uudet asuntolainasopimukset kuukausittain vuosina 2005–2008	9
Kuvio 8. Uusien asuntolainasopimusten keskiporkot korkosidonnaisuuksittain	10
Kuvio 9. Uudet nostetut asuntolainat kuukausittain vuosina 2005–2008	10
Kuvio 10. Uudet nostetut asuntolainat	11
Kuvio 11. Kulutusluottojen vuosikasvuja euroalueella	11
Kuvio 12. Muut kotitalouslainat kuin asuntolainat ja kulutusluotot	11
Kuvio 13. Yritysten lainakannan keskiporko ja vuosikasvu	12
Kuvio 14. Yrityslainojen vuosikasvuja muissa euromaissa	12
Kuvio 15. Uudet, enintään 1 milj. euron yrityslainasopimukset vuosina 2005–2008	13
Kuvio 16. Yrityslainojen korot	13
Kuvio 17. Asuntoyhteisöjen lainakanta ja kannan vuosikasvu	13
Kuvio 18. Euroalueen yleisöltä vastaanotetut euromääräiset talletukset	14
Kuvio 19. Yleisön talletuskannan korkosidonnaisuudet	14
Kuvio 20. Kotitalouksien talletusten vuosikasvu vaateen ja maturiteetin mukaan	15
Kuvio 21. Kotitalouksien yön yli -talletusten kanta ja keskiporko	15

Päätoimittaja

Elisabeth Hintikka

Työryhmä

Kimmo Koskinen

Johanna Pöyry-

Renholm

Tony Schildt

ISSN

1797-240X

Tiedustelut

Kimmo Koskinen

010 831 2546

Tony Schildt

010 831 2992

rahoitustilastot@bof.fi

Postiosoite
PL 160
00101 HELSINKI

Käyntiosoite Snellmanin aukio
Puhelin 010 8311
Faksi (09) 174 872

Sähköposti
etunimi.sukunimi@bof.fi
www.suomenpankki.fi

Swift SPFB FI HH
Y-tunnus 0202248-1
Kotipaikka Helsinki

Kuvio 22. Enintään vuoden määräaikaistalletusten kuukausimuutos ja sijoitusrahastojen nettomerkinnot	16
Kuvio 23. Kotitalouksien talletusten keskikorkoja vaateittain ja 12 kk:n euribor	16
Kuvio 24. Laina- ja talletuskannan erotus: rahalaitosten yleisölle myöntämät lainat vähennettynä rahalaitosten vastaanottamien talletusten määrällä.	16
Kuvio 25. Lainojen ja talletusten välinen korkomarginaali ja 12 kk:n euriborkorko	17
Kuvio 26. Suomen rahalaitosten liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjalainojen ja rahamarkkinapapereiden kanta	17
Kuvio 27. Suomen rahalaitosten liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjalainojen ja rahamarkkinapapereiden kanta valuutan mukaan	17
Kuvio 28. Rahamarkkinarahastojen yhteenlaskettujen osuuksien kanta ja kuukausittainen kannanmuutos	18
Kuvio 29. Rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksien hallussapito alueittain	18
Kuvio 30. Maittaiset osuudet euroalueen yhteenlasketusta taseesta vuoden 2008 lopussa	19
Kuvio 31. Rahalaitosten (pl. Suomen Pankki) yhteenlaskettu tase	20
Kuvio 32. Ulkomaisessa omistuksessa olevien sivukonttorien ja tytäryritysten osuus Suomessa olevien luottolaitosten yhteenlasketusta taseesta	22
Kuvio 33. Yleisön lainakanta sektoreittain	25
Kuvio 34. Yleisön lainakannan vuosikasvu sektoreittain	25
Kuvio 35. Kotitalouksien lainakannan vuosikasvuja eräissä euroalueen maissa	25
Kuvio 36. Asuntolainojen kanta ja keskikorko	25
Kuvio 37. Asuntolainakannan jakauma viitekoron mukaan	25
Kuvio 38. Asuntolainakannan keskikorko viitekoron mukaan	25
Kuvio 39. Asuntorahoitukseen erikoistuneiden muiden luottolaitosten kuin pankkien eriä	26
Kuvio 40. Uusien nostettujen asuntolainojen määrä ja keskikorko	26
Kuvio 41. Kotitalouksien kulutusluottojen kanta ja keskikorko	26
Kuvio 42. Kotitalouksien tili- ja korttiluottojen kanta ja keskikorko	26
Kuvio 43. Opintolainakanta ja keskikorko	26
Kuvio 44. Uudet, yli 1 milj. euron yrityslainasopimukset vuosina 2005–2008	26
Kuvio 45. Koron kiinnitysajaltaan enintään 1 vuodeksi sidottujen uusien yrityslainasopimusten keskikorot lainan koon mukaan	27
Kuvio 46. Asuntoyhteisöjen lainakanta ja osuus luottolaitosten yrityslainakannasta	27
Kuvio 47. Yleisön talletusten jakauma viitekoron mukaan	27
Kuvio 48. Yleisön talletusten keskikorkoja sektoreittain ja 12 kk:n euribor	27
Kuvio 49. Suomen rahalaitoksiin tehdyt yleisön talletukset maittain	27
Kuvio 50. Kotitalouksien talletusten keskikorkoja Suomessa ja euroalueella	27
Kuvio 51. Kotitalouksien talletusten jakauma maturiteetin mukaan vuoden 2008 lopussa	28
Kuvio 52. Yritysten talletusten jakauma maturiteetin mukaan vuoden 2008 lopussa	28

Kuvio 53. Kotitalouksien talletusten vuosikasvu ja keskiporko	28
Kuvio 54. Yritysten talletusten vuosikasvu ja keskiporko	28
Kuvio 55. Kotitalouksien enintään 2 vuoden määräaikaistalletusten vuosikasvuja eräissä euroalueen maissa	28
Kuvio 56. Kotitalouksien enintään 2 vuoden määräaikaistalletusten keskiporkoja eräissä euroalueen maissa	28
Kuvio 57. Yritysten enintään 2 vuoden määräaikaistalletusten vuosikasvuja eräissä euroalueen maissa	29
Kuvio 58. Yritysten enintään 2 vuoden määräaikaistalletusten keskiporkoja eräissä euroalueen maissa	29

Taulukkuuettelo

Taulukko 1. Yleisön lainakannan korkosidonnaisuudet eräinä kuukausina vuonna 2008	6
Taulukko 2. Rahalaitosten (pl. Suomen Pankki) yhteenlaskettu tase, milj. euroa	21
Taulukko 3. EU:n alueella olevien rahalaitosten lukumäärä maittain ja rahalaitostyypeittäin sekä luottolaitosten lukumäärä suhteessa väestöön vuoden 2008 lopussa.	24

Lyhenteet

BE	Belgia
BG	Bulgaria
CZ	Tšekki
DK	Tanska
DE	Saksa
EE	Viro
IE	Irlanti
GR	Kreikka
ES	Espanja
FR	Ranska
IT	Italia
CY	Kypros
LV	Latvia
LT	Liettua
LU	Luxemburg
HU	Unkari
MT	Malta
NL	Alankomaat
AT	Itävalta
PL	Puola
PT	Portugali
RO	Romania
SI	Slovenia
SK	Slovakia
FI	Suomi
SE	Ruotsi
UK	Iso-Britannia
MU15	Euroalueen 15 jäsenvaltiota
EU27	Euroopan unionin 27 jäsenvaltiota

Johdanto

Kansainvälinen rahoitusmarkkinoiden kriisi leimasi vuoden 2008 talouskehitystä. Kriisin vaikutukset näkyivät myös lainojen ja talletusten kehityksessä. Tässä raha- ja pankkitilastojen vuosikatsauksessa kuvataan vuoden 2008 kehitystä Suomessa ja esitetään rahalaitoksilta kerättäviä tietoja kattavammin kuin kuukausittain Suomen Pankin internetsivuilla julkaistavissa taulukoissa ja kuvioissa¹.

Katsauksen ensimmäisessä luvussa kuvataan yleisön lainojen kehitystä, jossa keskeisintä oli voimakas yrityslainojen lisääntyminen ja kotitalouslainojen kasvun hidastuminen. Toisessa luvussa esitellään rahalaitosten vastaanottamien talletusten ja muun varainhankinnan kehitystä. Talletusten voimakas kasvu vuonna 2008 oli seurausta pankkien välisestä korkokilpailusta etenkin alkuvuodesta sekä muihin sijoituskohteisiin, kuten sijoitusrahastoihin, kohdistuvan epävarmuuden lisääntymisestä. Kolmannessa luvussa käydään läpi rahalaitosten yhteenlasketussa taseessa näkyviä muutoksia. Julkaisun neljännessä luvussa kuvataan rahalaitossektorin institutionaalisia muutoksia.

¹ Ks. http://www.suomenpankki.fi/fi/tilastot/tase_ja_korko/index.htm

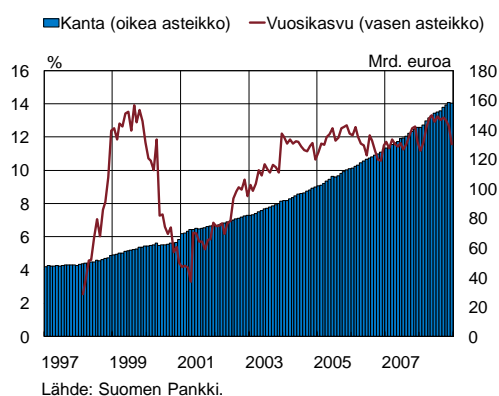
1 Lainat yleisölle

1.1 Yleisön lainat

Yleisön lainakannan vuosikasvua vauhditti voimakkaasti kasvanut yrityslainakanta. Pääosa tästä lainakannasta on sidottu euriborkorkoihin. Suomen ulkopuolelle myönnettyjen lainojen kanta kasvoi edelleen noin miljardi euroa vuodessa. Valuuttalainojen kanta pysyi lähes ennallaan.

Suomen rahalaitosten euroalueen yleisölle myöntämien euromääräisten lainojen kannan vuosikasvu pysyi lähes koko vuoden 2008 poikkeuksellisen voimakkaana verrattuna 2000-luvun edellisiin vuosiin. Yleisön lainakantaan lasketaan mukaan rahalaitosten lainat kotitalouksille, yrityksille, julkisyhteisöille ja muille rahoituslaitoksille² kuin rahalaitoksille. Pääasiassa nopeaa vuosikasvua piti yllä yrityslainojen voimakas kasvu.

Kuvio 1. Euroalueen yleisölle myönnetyt euromääräiset lainat

Yleisön euromääräinen lainakanta oli vuoden lopussa 158,1 mrd. euroa, mikä on 11,5 % enemmän kuin

² Sisältävät myös vakuutuslaitokset.

vuotta aikaisemmin. Yleisön lainakannan keskiporkko seurasi vuonna 2008 hiukan viiveellä markkinakorkojen kehitystä, sillä lainakannasta suurin osa, noin 50–70 %, on viime vuosina sidottu euriborkorkoihin. Vuoden 2008 lopussa euriborsidonnaisten lainojen osuus oli 60 % kaikista lainoista eli 94,3 mrd. euroa. Joulukuussa 2008 yleisön lainakannan keskiporkko oli 5,04 %, kun se edellisvuoden joulukuussa oli 5,29 %.

Taulukko 1. Yleisön lainakannan korkosidonnaisuudet eräinä kuukausina vuonna 2008³

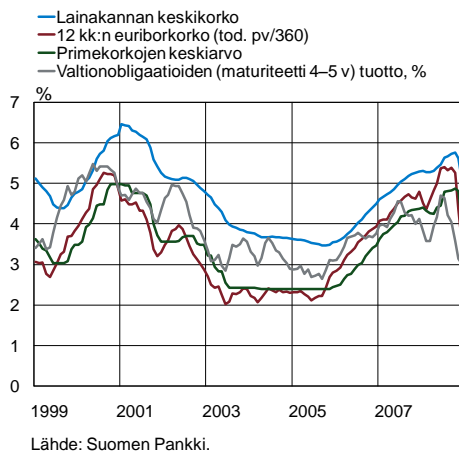
	Tammikuu	Kesäkuu	Joulukuu
Yleisön lainakanta yhteensä, (mrd. euroa)	141,7	151,0	158,1
Euriborsidonnaiset	84,6	87,3	94,3
Pankkien omiin viitekorkoihin sidotut	35,0	41,7	39,8
Kiinteäkorkoiset ja muut	22,2	22,1	24,0
Yleisön lainakanta yhteensä, keskiporkko (%)	5,30	5,46	5,04
Euriborsidonnaiset	5,43	5,62	5,24
Pankkien omiin viitekorkoihin sidotut	5,30	5,44	4,78
Kiinteäkorkoiset ja muut	4,81	4,92	4,77
Yleisön uudet lainasopimukset yhteensä, määrä (mrd. euroa)	11,5	14,6	13,9
Euriborsidonnaiset	6,9	7,6	9,5
Pankkien omiin viitekorkoihin sidotut	2,8	3,9	1,9
Kiinteäkorkoiset ja muut	1,9	3,1	2,6
Yleisön uudet lainasopimukset yhteensä, keskiporkko (%)	6,80	6,77	5,87
Euriborsidonnaiset	7,20	7,46	6,13
Pankkien omiin viitekorkoihin sidotut	6,91	6,45	6,99
Kiinteäkorkoiset ja muut	5,14	5,50	4,09

Lähde: Suomen Pankki.

³ Uusien sopimusten korkeaa korkotasoa selittää se, että uusiin sopimuksiin tilastoidaan tässä tapauksessa myös tili- ja korttiluottojen kuukauden lopun kanta.

Yleisön lainakanta koostuu pääasiassa kotitalouksille ja yrityksille myönnetyistä lainoista, sillä näiden kahden sektorin osuus on 96 % koko lainakannasta. Kotitalouslainojen osuus yleisön lainakannasta oli vuoden 2008 lopussa 59 % ja yritysten osuus 36 %. Yrityslainakannan voimakkaan kasvun vuoksi yritysten suhteellinen osuus suureni hieman vuonna 2008. Suomessa muiden rahoituslaitosten kuin rahalaitosten lainakanta oli vuoden lopussa 1,3 mrd. euroa ja julkisyhteisöjen lainakanta 5,8 mrd. euroa.

Kuvio 2. Yleisön lainakannan keskiporkko ja eräitä viitekorkoja

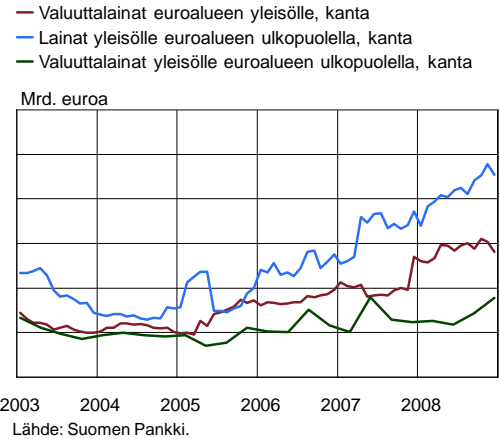

Lainat yleisölle olivat vuoden 2008 lopussa 165,5 mrd. euroa, kun mukaan lasketaan myös lainat euroalueen ulkopuolelle ja valuuttalainat. Lainoista 96 % oli myönnetty Suomeen. Muualle euroalueelle oli myönnetty lainoja 1,6 mrd. euroa ja euroalueen ulkopuolelle 4,6 mrd. euroa. Muualle kuin Suomeen myönnettyjen lainojen kanta oli vuoden 2008 aikana selvässä kasvussa, mutta joulukuussa tämä lainakanta supistui 0,5 mrd. eurolla. Suomesta ulkomaille myönnettyjen lainojen kannan määrä on edelleen suhteessa koko lainakantaan pieni, vain 3,7 %.

Vuoden 2008 lopussa rahalaitosten yleisölle myöntämien valuuttalainojen kanta oli 4,6 mrd. euroa, mikä on 2,8 % koko yleisön lainakannasta. Näistä lainoista

2,8 mrd. euroa oli myönnetty euroalueelle ja 1,8 mrd. euroa euroalueen ulkopuolelle. Lähes kaikki valuuttalainat euroalueelle ovat yrityslainoja.

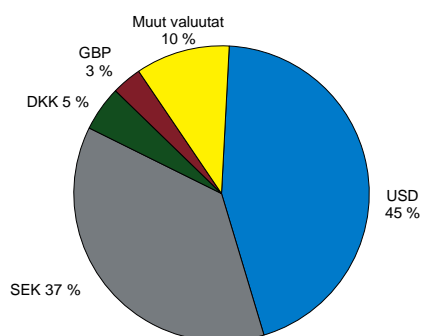
Kuvio 3. Valuuttalainat ja lainat euroalueen ulkopuolelle⁴

Valuuttalainoista 45 % oli vuoden 2008 lopussa Yhdysvaltain dollarin määräisiä ja 37 % Ruotsin kruunun määräisiä. Valuuttalainat eivät kasvaneet merkittävästi vuoden 2008 aikana. Niiden osuus kaikista lainoista suureni vuoden 2008 aikana 2,6 prosentista 2,8 prosenttiin. Valuuttalainojen osuus euroalueelle myönnetyistä lainoista oli vain 1,8 %, kun taas euroalueen ulkopuolelle myönnetyistä yleisön lainoista niiden osuus oli 39 %.

⁴ Valuuttalainat yleisölle euroalueen ulkopuolella -erä sisältyy sarjaan Lainat yleisölle euroalueen ulkopuolella.

Kuvio 4. Valuuttalainojen valuuttajakauma 31.12.2008

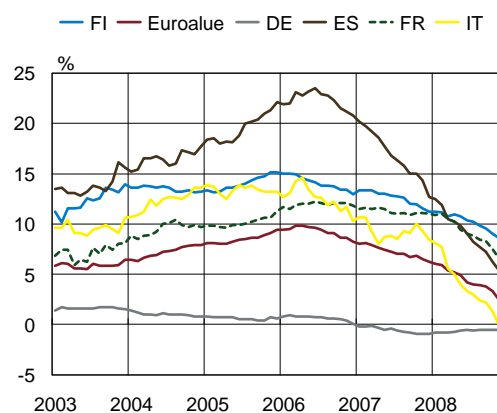
Lähde: Suomen Pankki.

1.2 Lainat kotitalouksille

Kotitalouksien lainakannan vuosikasvu hidastui niin Suomessa kuin euroalueella-kin. Finanssikriisin kärjistyminen näkyi asuntolainojen kysynnässä.

Kotitalouksien lainakanta oli vuoden 2008 lopussa 93,4 mrd. euroa. Kotitalouksien lainakannan vuosikasvu hidastui koko vuoden 2008, kuten se on tehnyt vuodesta 2006 alkaen. Joulukuussa 2008 kotitalouksien lainakanta kasvoi 8,0 % edellisvuotisesta. Vuotta aikaisemmin vuosikasvu oli 11,2 %. Kotitalouksien lainakannan keskikorko oli vuoden 2008 lopussa 5,23 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 5,41 %.

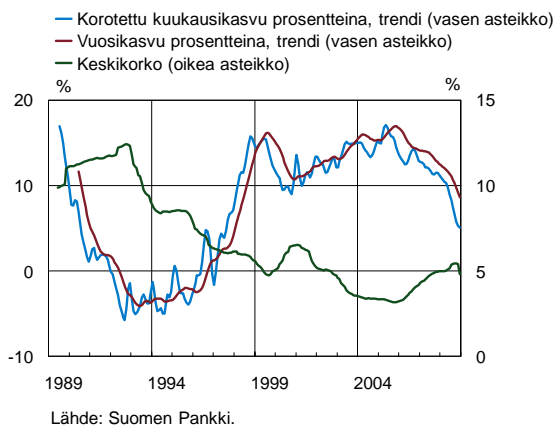
Kuvio 5. Kotitalouksien lainakannan vuosikasvuja euroalueella

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankki.

Kotitalouksien lainakannan vuosikasvu hidastui myös koko euroalueella keskimäärin. Vuoden 2008 lopulla euroalueen kotitalouksien lainakannan vuosikasvu oli 1,8 %. Lainakannan kasvu alkoi hidastua euroalueella noin puoli vuotta myöhemmin kuin Suomessa, jossa hidastuminen alkoi alkuvuodesta 2006. Osassa euro- maista, kuten esimerkiksi Espanjassa ja Irlannissa, kiinteistömarkkinoiden ongelmat ovat saaneet aikaan kotitalouksien lainakannan vuosikasvun voimakkaan hidastumisen, kun taas esimerkiksi Suomessa ja Rans- kassa kotitalouksien lainakannan vuosikasvun hidas- tuminen on ollut selvästi maltillisempaa. Saksassa kotitalouksien lainakannan vuosikasvu on ollut jo pitkään nollakasvun tuntumassa, mikä johtuu asunto- markkinoiden heikosta kehityksestä.

Kuvio 6. Asuntolainakannan vuositasolle korotettu kuukausikasvu, vuosikasvu ja keskkorko

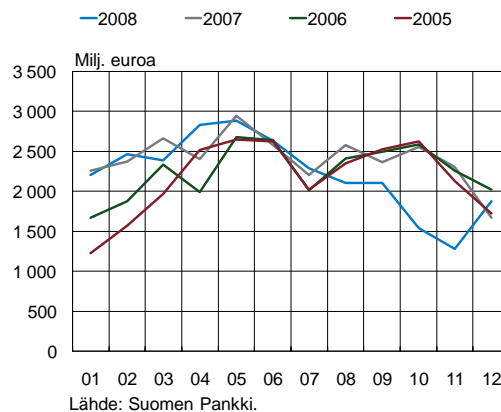

Suomen kotitalouksien asuntolainakanta oli vuoden lopussa 67,6 mrd. euroa, mikä on runsaat 72 % kaikista kotitalouslainoista. Globaalin finanssikriisin kärjistyttyä ja talousnäkymien nopeasti heikennyttyä asuntolainakannan vuosikasvu hidastui entistä nopeammin vuoden 2008 loppua kohden. Asuntolainakannan vuosikasvu oli vuoden lopussa 8,7 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 12,4 %. Vuositasolle korotettu kuukausikasvu oli vuoden 2008 lopussa 5,3 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 11,2 %. Asuntolainakannan vuosikasvu on yleensä seurannut vuositasolle korotettua kuukausikasvua noin puolen vuoden viiveellä.

Finanssikriisin aiheuttama epävarmuus kotitalouksien talousnäkymissä ja asuntomarkkinoilla näkyi selvästi kotitalouksien solmimien uusien asuntolainasopimusten määrissä vuoden 2008 viimeisen neljänneksen aikana. Vuoden 2008 uusien asuntolainasopimusten kehitys olikin erittäin kaksijakoista. Kuuden ensimmäisen kuukauden aikana rahalaitokset solmivat kotitalouksien kanssa uusia asuntolainasopimuksia suunnilleen yhtä paljon kuin vuotta aikaisemmin, ja kasvua edellisvuotisesta oli 0,2 mrd. euroa. Sen sijaan kuuden viimeisen kuukauden aikana jäätin selvästi edellisvuotisesta, sillä uusia asuntolainasopimuksia solmittiin 2,5 mrd. euroa vähemmän, vaikka joulu-

kuussa uusien sopimusten määrä kasvoikin lähes 200 milj. euroa suuremmaksi kuin vuonna 2007. Joulukuun 2008 korkeaa uusien asuntolainasopimusten määrää selittää todennäköisesti se, että kotitaloudet vaihtoivat runsaasti lainojensa viitekorkoja. Asuntolainojen viitekorkoina yleisesti käytössä olleita 12 kuukauden euribor- ja primekorkoja vaihdettiin marras-joulukuussa lyhyisiin markkinakorkoihin kuten esimerkiksi 3 kuukauden euriboriin, joka on laskenut nopeasti.⁵

Kuvio 7. Uudet asuntolainasopimukset kuukausittain vuosina 2005–2008

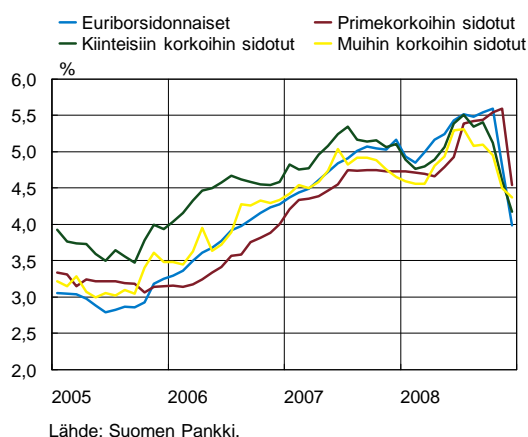

Kaiken kaikkiaan vuonna 2008 solmittiin uusia asuntolainasopimuksia keskimäärin 2,2 mrd. eurolla kuukaudessa, kun vuoden 2007 vastaava luku oli 2,4 mrd. euroa. Koko vuonna solmittiin 26,7 mrd. euron edestä uusia asuntolainasopimuksia, mikä on 2,3 mrd. euroa vähemmän kuin vuonna 2007. Perinteisesti suomalaiset kotitaloudet ovat sitoneet uudet asuntolainasopimukset koronkiinnitysajaltaan lyhyisiin eli enintään yhden vuoden mittaisiin viitekorkoihin. Vuonna 2008 keskimäärin 96 % uusista asuntolainasopimuksista oli kiinnitetty tähän luokkaan. Koron kiinni-

⁵ Uudet asuntolainasopimukset sisältävät kaikki kuukauden aikana ensimmäistä kertaa solmitut lainasopimukset sekä sellaiset sopimukset, jotka syntyvät jo olemassa olevien lainojen sopimusehtojen uudelleen neuvottelujen tuloksena.

tysajaltaan enintään yhden vuoden viitekorkoja ovat mm. euriborkorot ja pankkien omat primekorot. Tähän luokkaan kuuluvien uusien asuntolainasopimusten keskikorko oli vuoden 2008 joulukuussa 4,07 %. Kiinteiden korkojen tai pitkien viitekorkojen osuus uusissa asuntolainasopimuksissa on ollut historiallisesti hyvin pieni.

Kuvio 8. Uusien asuntolainasopimusten keskikorkot korkosidonnaisuuksittain

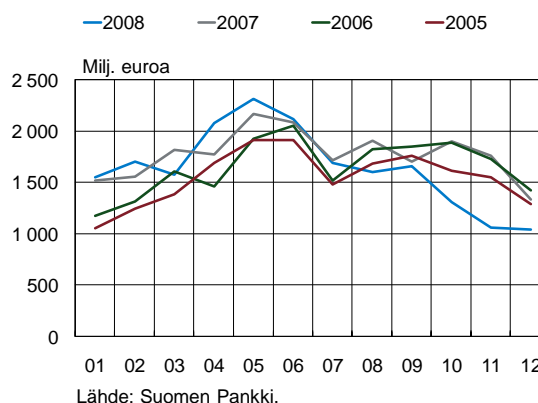

Euribor- ja primekorkojen keskinäiset osuudet uusien asuntolainasopimusten viitekorkoina ovat vaihdelleet hyvinkin voimakkaasti kuukaudesta toiseen. Näyttääkin siltä, että kotitaloudet suosivat uuden asuntolainasopimuksen tekohetkellä sitä viitekorkoa, joka on sillä hetkellä edullisin. Vuoden 2008 kuuden ensimmäisen kuukauden aikana euriborkorkojen osuus uusien asuntolainasopimusten viitekorkona supistui lähes 50 prosentista kesäkuun 32 prosenttiin euriborkorkojen nousua primekorkoja nopeammin. Marras-joulukuussa euriborkorkojen käyttö viitekorkona lisääntyi voimakkaasti, kun markkinakorot lähtivät jyrkkään laskuun EKP:n laskiessa ohjauskorkoaan kolmeen otteeseen loka-joulukuussa. Vuoden lopussa noin 82 % uusista asuntolainasopimuksista oli euriborsidonnaisia. Samalla pankkien primekorot pysyivät lähes muuttumattomina, noin viidessä prosentissa, aina joulukuuhun asti, jolloin myös primekorot laskivat jyrkästi. Vuoden

2008 lopussa uusien euriborsidonnaisten asuntolainasopimusten keskikorko oli 3,98 % ja pankkien primekorkoihin sidottujen uusien asuntolainasopimusten keskikorko 4,54 %.

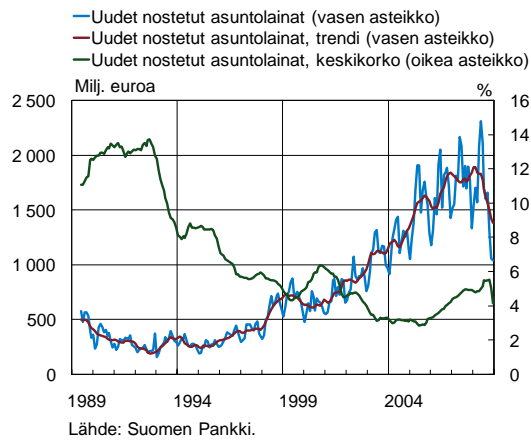
Uusia asuntolainoja nostettiin⁶ vuoden 2008 aikana yhteensä 19,7 mrd. euroa, mikä on 1,5 mrd. euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Uudet nostetut asuntolainat kehittyivätkin vuoden aikana hyvin samansuuntaisesti kuin uudet asuntolainasopimukset. Uudet nostot olivat alkuvuoden kuuden ensimmäisen kuukauden aikana noin 0,4 mrd. euroa suuremmat kuin vuoden 2007 ensimmäisen kuuden kuukauden aikana. Loppuvuodesta uudet nostot olivat lähes 2 mrd. euroa pienemmät kuin vuonna 2007. Uusien nostettujen asuntolainojen keskikorko oli vuoden lopussa 4,16 %.

Kuvio 9. Uudet nostetut asuntolainat kuukausittain vuosina 2005–2008

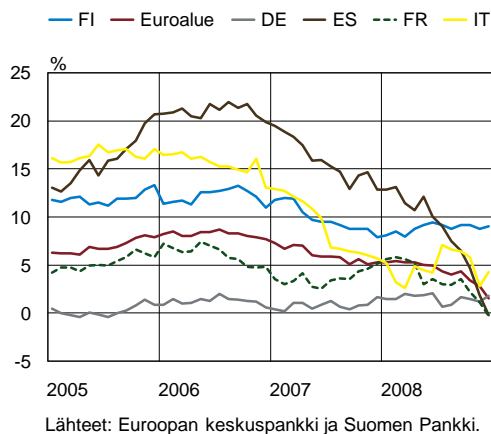
⁶ Uusiin nostettuihin asuntolainoihin luetaan sellaiset uudet lainat, jotka on nostettu tilastointikuukauden aikana riippumatta lainan sopimushetkestä. Esimerkiksi omakotitalon rakentamista varten solmitun lainasopimuksen laina saatetaan nostaa useassa erässä. Uudet nostetut lainat on kansallinen tilastokäsite, ja pankkien kirjaamiskäytännöt saattavat poiketa jonkin verran toisistaan, mikä vaikeuttaa osaltaan lukujen tulkintaa.

Kuvio 10. Uudet nostetut asuntolainat

Kotitalouksien kulutusluottokanta oli vuoden 2008 lopussa 12,1 mrd. euroa. Kulutusluottojen vuosikasvu nopeutui vuoden aikana 8,1 prosentista 9,0 prosenttiin joulukuussa. Kulutusluottokannan keskikorko oli joulukuun lopussa 7,65 %. Kulutusluottoihin lasketaan mukaan myös tili- ja korttiluotot, joiden keskikorko oli vuoden lopussa 11,57 % ja määrä 3,2 mrd. euroa. Euroalueen tasolla kulutusluottojen kasvu on ollut Suomessa keskimääräistä nopeampaa, sillä euroalueen kulutusluottojen vuosikasvu hiipui alkuvuoden 5 prosentin tuntumasta noin 1,5 prosenttiin joulukuussa.

Kuvio 11. Kulutusluottojen vuosikasvuja euroalueella

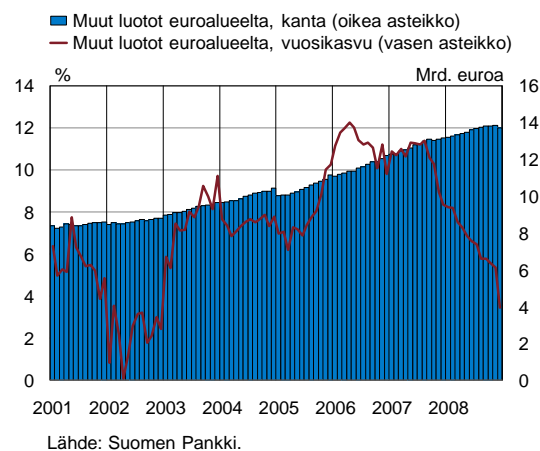

Muiden kotitalouslainojen kuin asuntolainojen ja kulutusluottojen määrä oli 13,7 mrd. euroa joulukuussa

2008. Muihin kotitalouslainoihin kuuluvat muun muassa lainat elinkeinonharjoittajille, vapaa-ajan asuntojen lainat, sijoituslainat ja opintolainat.

Muiden lainojen vuosikasvu hidastui edelleen. Kasvu oli vuoden 2008 alussa 8,2 % ja joulukuussa 3,4 %. Muista lainoista opintolainoja oli 1,4 mrd. euroa, lainoja elinkeinonharjoittajille 6,7 mrd. euroa ja vapaa-ajan asuntojen lainoja 2,1 mrd. euroa⁷.

Kuvio 12. Muut kotitalouslainat kuin asuntolainat ja kulutusluotot

1.3 Yrityslainat

Yrityslainojen kasvu kiihtyi vuoden 2008 aikana. Suomessa yrityslainojen kasvu on poikkeuksellisen voimakasta myös verrattuna euroalueen vastaaviin lainoihin.

Kansainvälisen rahoituskriisin myötä rahalaitosten myöntämät yrityslainat ovat olleet Suomessa voimakkaimmassa kasvussa sitten 1990-luvun lopun. Rahoituskriisin vuoksi yritysten markkinarahoituksen saanti on kallistunut ja vaikeutunut, mistä syystä yritykset ovat siirtyneet käyttämään suuressa määrin pankkirahoitusta. Yrityslainojen vuosikasvu oli vuoden 2008

⁷ Elinkeinonharjoittajien lainakannan ja vapaa-ajan asuntojen lainokannan lähteenä on Tilastokeskuksen luottokantatilasto 2008; 3. neljännes.

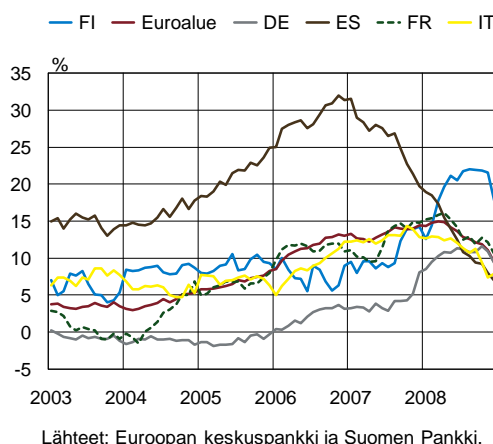
alussa 11,8 %, mutta kiihtyi loppuvuonna 18,6 prosenttiin. Suurimmillaan yritysainakannan vuosikasvu kävi syyskuussa 20,9 prosentissa. Yritysainakannan keskikorko oli vuoden alussa 5,21 % ja vuoden lopussa 4,84 %.

Kuvio 13. Yritysten lainakannan keskikorko ja vuosikasvu

Yritysten lainakanta kasvoi Suomessa nopeammin kuin euroalueella keskimäärin. Yrityslainojen vuosikasvu hidastui euroalueella maaliskuun noin 15 prosentista joulukuun 9,4 prosenttiin. Suurista euromaista vain Saksassa nähtiin vastaavanlainen kasvukehitys. Espanjassa rakentamisen hiipuminen ja kansainvälisen rahoituskriisin kärjistyminen näkyvät yritysainakannan vuosikasvun voimakkaana hiipumisena.

Kuvio 14. Yrityslainojen vuosikasvuja muissa euromaissa

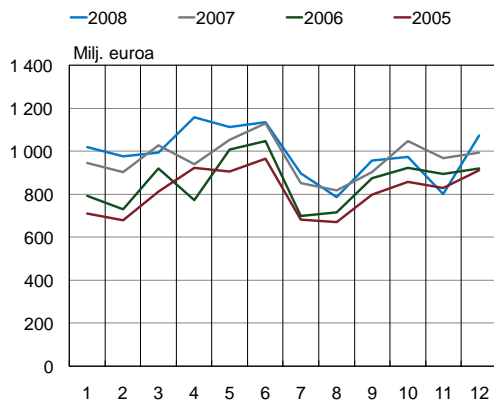

Rahalaitokset solmivat yritysten kanssa uusia lainasopimuksia vuonna 2008 yhteensä 54,4 mrd. euron arvosta, mikä on 11,7 mrd. euroa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Joulukuussa 2008 uusia yritysainoja solmittiin 5,3 mrd. euron edestä. Uusia yli yhden miljoonan euron yritysainasopimuksia solmittiin vuoden aikana 42,5 mrd. euroa ja pieniä, enintään yhden miljoonan euron yritysainasopimuksia 11,9 mrd. euroa.⁸ Vuoden 2008 alussa pienten yritysainojen määrät pysyttelivät, pääsiäispyhien sijoittumisesta johtuvaa heiluntaa lukuun ottamatta, lähes viimevuotisella tasolla. Kansainvälisen finanssikriisin kärjistyttyä vuoden viimeisellä neljänneksellä pienten yritysainojen kehitys taittui marraskuussa vuoden 2005 tasolle. Tämän ilmiön taustalla on saattanut olla esimerkiksi PK-yritysten luoton saatavuuden vaikeutuminen, yritysten lainahtojen kiristyminen tai investointiprojektien peruuntuminen talousnäkyvien heikentyessä. Tämä kehitys jäi kuitenkin toistaiseksi hetkelliseksi, sillä joulukuussa pienten yritysainojen määrä kasvoi voimakkaasti verrattuna edellisten vuosien tilanteeseen. Tarkkaa analyysiä pienten yritysainojen kehityksestä

⁸ Yritysainojen koolla pyritään kuvaamaan lainoja ottaneiden yritysten kokoluokkia.

on tilastojen näkökulmasta vaikea tehdä, sillä tällä hetkellä ei ole saatavilla tietoa, kuinka paljon esimerkiksi yrityslainojen sopimusehtoja, kuten korkosidonnaisuuksia tai koron kiinnitysaikoja, on joulukuussa neuvoteltu uudelleen. On myös mahdollista, että yrityslainojen kysyntä (ja tarjonta) on aidosti kasvanut. Suurten, yli miljoonan euron, yrityslainasopimusten kehitys on ollut vuoden 2008 aikana selvästi edellisvuotista voimakkaampaa, kun suuryritykset ovat siirtyneet käyttämään pankkirahoitusta hankaloituneen markkinarahoituksen sijaan. Kaiken kaikkiaan suuria yrityslainasopimuksia solmittiin vuoden aikana 11,4 mrd. euroa enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Kuvio 15. Uudet, enintään 1 milj. euron yrityslainasopimukset vuosina 2005–2008

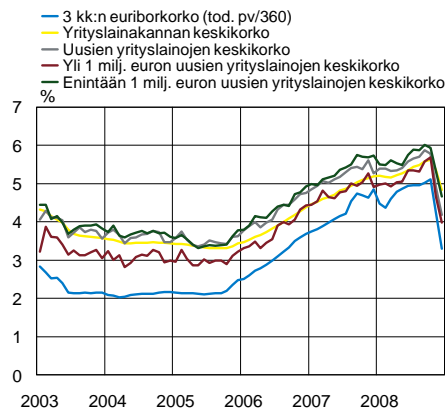

Lähde: Suomen Pankki.

Uusien yrityslainasopimusten keskikorko oli 4,19 % vuoden 2008 joulukuussa. Yrityslainojen korot ovat laskeneet erittäin voimakkaasti markkinakorkojen mukana. Suurin osa yrityslainasopimuksista on sidottu mitä ilmeisimmin lyhyisiin euriborkorkoihin.⁹ Isojen, kooltaan yli miljoonan euron uusien lainasopimusten keskikorko oli 3,97 %. Enintään yhden miljoonan euron lainojen keskikorko oli 4,67 %.

⁹ Yrityslainojen viitekorkokäytäntöjä ei tilastoida tältä osin kattavasti.

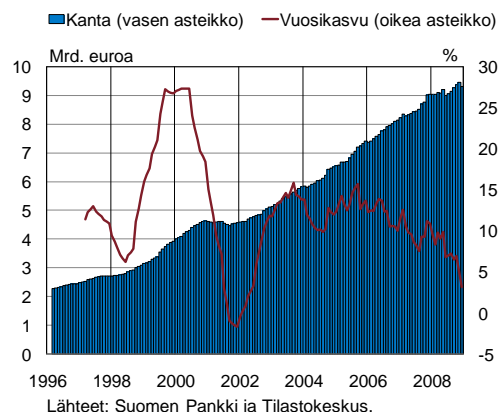
Kuvio 16. Yrityslainojen korot

Lähde: Suomen Pankki.

Asuntoyhteisöt lasketaan osaksi yrityssektoria. Vuoden 2008 lopussa asuntoyhteisöjen lainakanta oli 9,3 mrd. euroa, joka oli noin 16 % yrityssektorin lainakannasta. Asuntoyhteisöjen lainakannan osuus yrityssektorin lainakannasta supistui vuoden 2008 aikana selvästi, sillä vielä vuoden alussa asuntoyhteisöjen osuus koko yrityslainakannasta oli 19 %. Joulukuussa asuntoyhteisöjen lainakanta supistui 130 milj. euroa marraskuusta. Kaiken kaikkiaan asuntoyhteisöjen lainakannan vuosikasvu oli huomattavasti hitaampaa kuin yritysten. Joulukuussa asuntoyhteisöjen lainakannan vuosikasvu oli 3,1 %.

Kuvio 17. Asuntoyhteisöjen lainakanta ja kannan vuosikasvu¹⁰

Lähteet: Suomen Pankki ja Tilastokeskus.

¹⁰ Suomen Pankin kuukausittaisista asuntoyhteisöjen lainakanta-sarjaa on jatkettu Tilastokeskuksen neljännesvuosisarjalla.

2 Talletukset ja muu varainhankinta

2.1 Talletukset

Yleisön talletukset kasvoivat ennätysvauhtia vuonna 2008. Keskimäärin talletuksille maksettiin korkeinta korkoa lokakuussa, jolloin keskikorko oli 3,19 %.

Vuoden 2007 lopulla alkanut kilpailu etenkin kotitalouksien talletuksista sai jatkoa vuoden 2008 kuluessa. Euroalueen yleisön Suomen rahalaitoksiin tekemien euromääräisten talletusten kannan keskikorko nousi edellisvuotisesta ja oli vuoden aikana korkeimmillaan 3,19 % lokakuussa 2008. Talletuskannan keskikorko seurasi markkinakorkojen yleistä kehitystä ja putosi joulukuussa 2,50 prosenttiin. Samaan aikaan kun varainhankinta rahalaitosten välisiltä markkinoilta kiristyi, Suomessa oleviin rahalaitoksiin virtasi yleisön talletuksia ennätysvauhtia. Talletusten 2000-luvun ennätyskasvu kirjattiin huhtikuussa 2008, jolloin yleisön talletukset kasvoivat 18,3 prosentin vuosivauhtia.

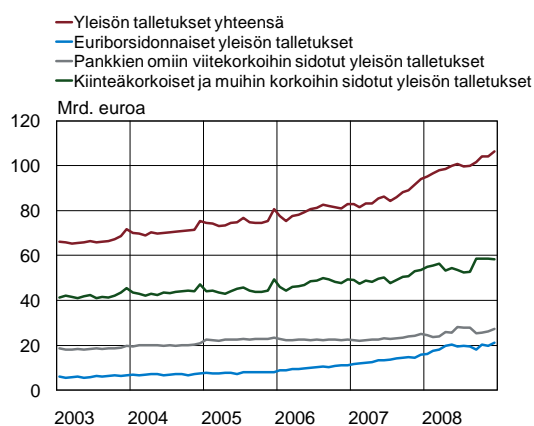
Kuvio 18. Euroalueen yleisöltä vastaanotetut euromääräiset talletukset

Talletusten voimakasta kasvua selittävät talletusten korkokilpailu, rahoitusmarkkinoiden epävarmuuden syventyminen ja sitä seurannut rahamarkkinakorkojen nousu. Epävarmuuden heijastumaa oli myös varojen siirto sijoitusrahastoista talletuksiin.

Joulukuussa euroalueen yleisön Suomen rahalaitoksiin tekemien euromääräisten talletusten kanta, 107,4 mrd. euroa, oli 12,9 % suurempi kuin vuonna 2007. Euriborsidonnaisten talletusten osuus yleisön talletuskannasta on kasvanut viime vuosina tasaisesti ja oli 20 % vuoden 2008 lopussa. Kiinteäkorkoisia ja muihin korkoihin sidottuja talletuksia oli 54 %, ja pankkien omiin viitekorkoihin sidottuja oli 25 % yleisön talletuskannasta.

Kuvio 19. Yleisön talletuskannan korkosidonnaisuudet

Asukasta kohden laskettu talletusten euromäärä on Suomessa pienempi kuin keskimäärin euroalueella. Talletusmäärä¹¹ asukasta kohden laskettuna oli Suomessa 26 000 euroa ja euroalueella 52 000 euroa joulukuussa.

¹¹ Rahalaitosten vastaanottamat talletukset mukaan lukien euroalueelta rahalaitosten väliset talletukset.

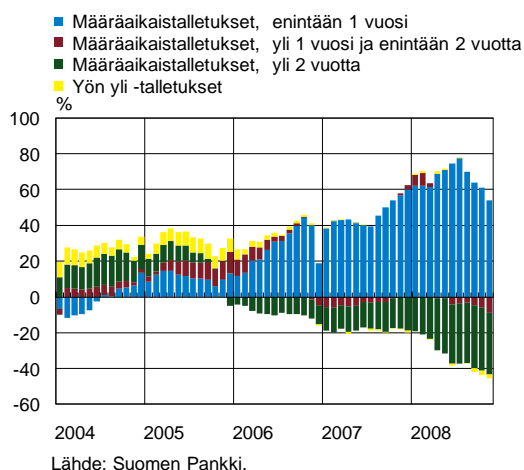
2.2 Kotitalouksien talletukset

Kotitaloudet ovat edelleen tärkein tallettajaryhmä. Enintään vuoden määräaikaistalletukset kasvoivat ja yli vuoden määräaikaistalletukset vähenivät.

Vuonna 2008 kotitaloudet ja kotitalouksia palvelevat voittoja tavoittelemattomat yhteisöt olivat merkittävien tallettajaryhmä Suomen rahalaitoksissa. Näiden osuus talletuksista oli 69 % vuoden lopussa. Suomalaisen kotitalouksien ja kotitalouksia palvelevien voittoja tavoittelemattomien yhteisöjen rahoitusvarallisuus¹² oli 205,2 mrd. euroa vuoden 2008 kolmannen neljänneksen lopulla. Tästä talletusten osuus oli 35 %.

Kotitaloudet pyrkivät hyötymään korkotason muutoksista ja tallettivat varojaan pääasiassa enintään vuoden määräaikaistalletuksina. Enintään vuoden määräaikaistalletusten kasvuvauhti oli nopeimmillaan 78 % heinäkuussa. Sen sijaan yli vuoden määräaikaistalletukset vähenivät vuoden aikana 19 %.

Kuvio 20. Kotitalouksien talletusten vuosikasvu vaateen ja maturiteetin mukaan

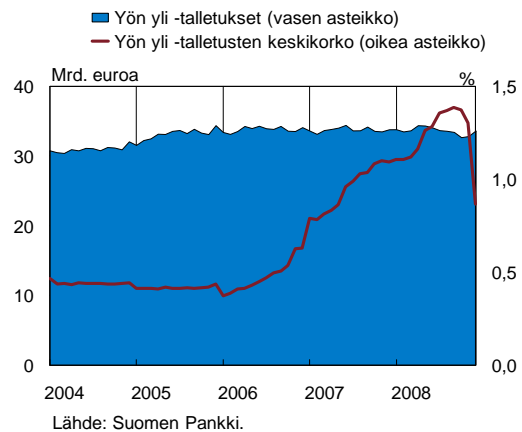

¹² Rahoitusvarallisuutta sektoreittain kuvataan tarkemmin neljännesvuosittaisessa rahoitustilinpöytäraportissa. Ks.

<http://www.bof.fi/fi/tilastot/rahoitustilinpito/index.htm>

Kotitalouksien varoja oli vuoden lopussa enintään vuoden määräaikaistalletuksissa 23,2 mrd. euroa ja yli vuoden määräaikaistalletuksissa 3,6 mrd. euroa. Edelleen suurin osa kotitalouksien talletuksista on käyttelytilin tyyppisillä yön yli -talletustileillä, joilla ei ole määräaikaakaan eikä nostorajoituksia. Yön yli -talletusten määrä pysyi vakaana, ja vuoden lopussa kotitalouksien varoja oli yön yli -talletuksissa 33,7 mrd. euroa, ja niiden keskiporkko oli 0,87 %.

Kuvio 21. Kotitalouksien yön yli -talletusten kanta ja keskiporkko

Kansainvälinen rahoitusmarkkinakriisi heijastui vuoden 2008 aikana myös talletuskorkoihin. Rahamarkkinakorkojen noustessa ja epävarmuuden jatkuessa sijoittajat pakenivat Suomen sijoitusrahastoista. Samaan aikaan Suomen rahalaitokset keräsivät runsaasti enintään vuoden määräaikaistalletuksia kotitalouksilta.

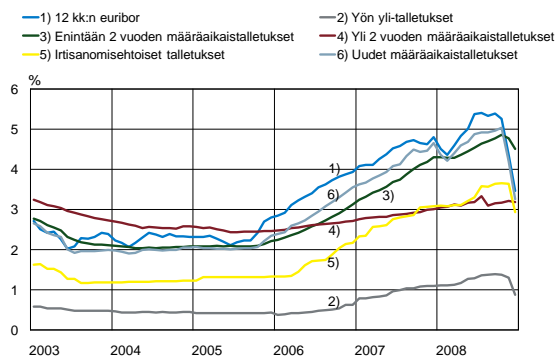
Kuvio 22. Enintään vuoden määräaikaistalletusten kuukausimuutos ja sijoitusrahastojen nettomerkinnät

Lähteet: Suomen Pankki ja Suomen Sijoitusrahastoyhdistys ry.

Rahamarkkinakorkojen lasku vuoden 2008 lopulla heijastui myös kotitalouksien talletuskorkoihin: erityisesti uusien määräaikaistalletusten korot laskivat.

Kuvio 23. Kotitalouksien talletusten keskikorkoja vaateittain ja 12 kk:n euribor

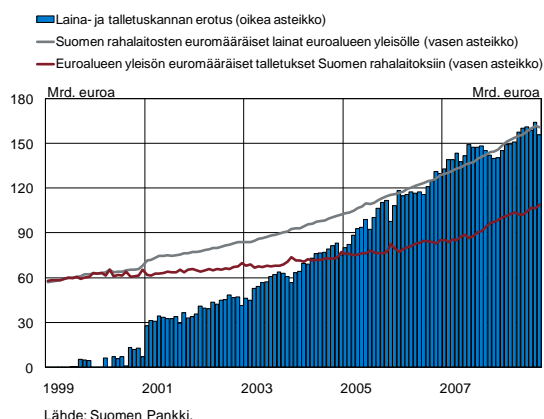
Lähteet: Suomen Pankki ja Reuters.

2.3 Muu varainhankinta

Suomen rahalaitosten laina- ja talletuskannan erotus on kasvanut tasaisesti 2000-luvulla. Lainojen ja talletusten välinen korkomarginaali säilyi vakaana. Vuonna 2008 Suomen rahalaitokset laskivat liikkeeseen velkapapereita pääasiallisesti ulkomailla ja enimmäkseen euromääräisinä.

Laina- ja talletuskannan erotus on kasvanut tasaisesti 2000-luvulla. Vuoden 2008 lopussa suomalaisten rahalaitosten vastaanottamat euromääräiset talletukset olivat yhteensä 107,4 mrd. euroa ja niiden myöntämät euromääräiset lainat 158,1 mrd. euroa, eli lainojen suhde talletuksiin oli 1,5-kertainen. Kun lainojen määrä on talletusten määrää suurempi, erotus rahoitetaan muulla varainhankinnalla kuin talletuksilla. Muun varainhankinnan kustannukset poikkeavat yleisesti talletuksille maksettavasta korosta, ja erityisesti näin on ollut kansainvälisen rahoitusmarkkinakriisin aikana.

Kuvio 24. Laina- ja talletuskannan erotus: rahalaitosten yleisölle myöntämät lainat vähennettynä rahalaitosten vastaanottamien talletusten määrällä.

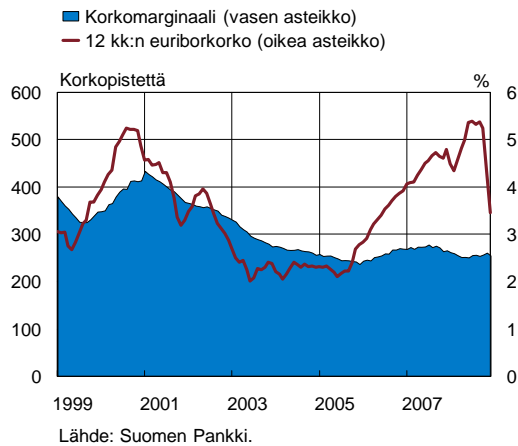

Lähde: Suomen Pankki.

Yleisön lainojen ja talletusten välinen korkomarginaali¹³ on pysynyt melko vakaana, ja vuoden 2008 lopussa se oli 2,55 prosenttiyksikköä.

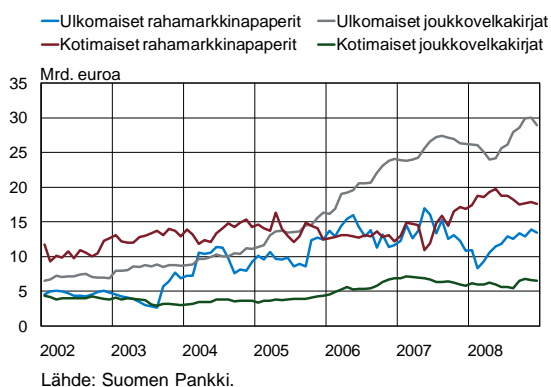
¹³ Lainojen ja talletusten välinen korkomarginaali on rahalaitosten yleisölle myönnettyistä lainoista perimä keskimääräinen korko vähennettynä yleisön talletuksille maksettulla keskimääräisellä korolla.

Kuvio 25. Lainojen ja talletusten välinen korkomarginaali ja 12 kk:n euriborkorko

Talletusten lisäksi rahalaitokset hankkivat varoja joko raha- tai pääomamarkkinoilta laskemalla liikkeelle velkapapereita. Suomen rahalaitosten liikkeeseen laskemien velkapapereiden kanta oli joulukuussa 66,5 mrd. euroa, josta 36 % oli kotimaisia ja 64 % ulkomaisia joukkovelkakirjalainoja ja rahamarkkinapapereita. Ulkomaisten joukkovelkakirjalainojen kanta oli korkeimmillaan 30,0 mrd. euroa marraskuussa 2008.

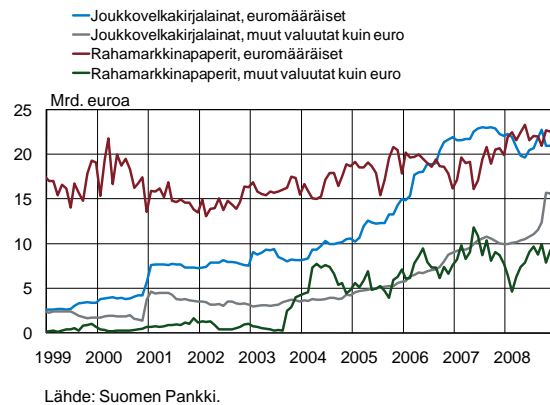
Kuvio 26. Suomen rahalaitosten liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjalainojen ja rahamarkkinapapereiden kanta

Rahalaitosten liikkeeseen laskemista joukkovelkakirjalainoista ja rahamarkkinapapereista oli euromääräisiä 67 % ja muun valuutan määräisiä 33 % joulukuussa.

Erityisesti muun valuutan määräisten joukkovelkakirjalainojen kanta kasvoi loppuvuodesta.

Kuvio 27. Suomen rahalaitosten liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjalainojen ja rahamarkkinapapereiden kanta valuutan mukaan¹⁴

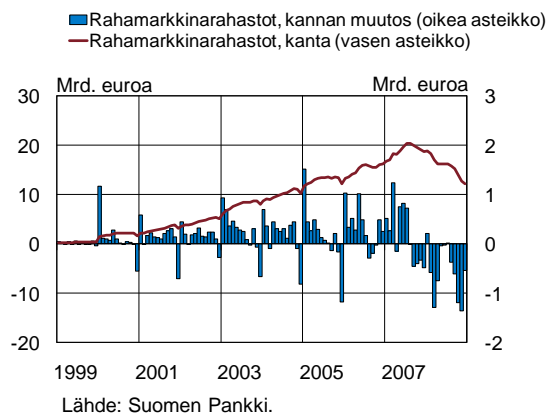
2.4 Rahamarkkinarahastot

Rahamarkkinarahasto-osuuksien kanta vähentyi vuonna 2008. Suomalaisten sijoittajien hallussa oli 77 % rahamarkkinarahastojen yhteenlasketuista osuuksista vuoden lopussa.

Rahamarkkinarahastojen yhteenlaskettujen osuuksien kanta pienentyi peräti 40 % eli 8,3 mrd. euroa heinäkuusta 2007 joulukuuhun 2008. Joulukuussa yhteenlaskettujen rahamarkkinarahasto-osuuksien kanta oli 12,2 mrd. euroa.

¹⁴ Vuoden 2001 alussa rahalaitossektori laajeni kattamaan talletuspankkien ohella myös muut luottolaitokset, mikä näkyy joukkovelkakirjalainojen tason nousuna.

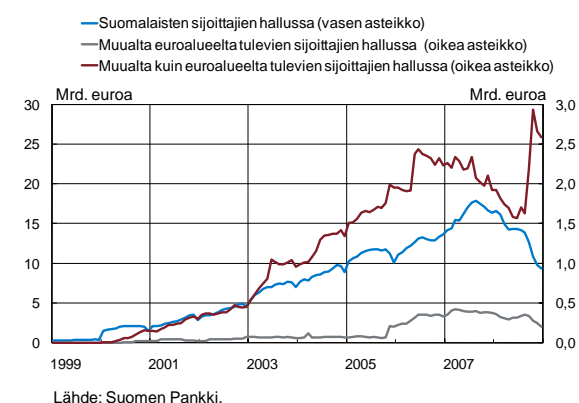
**Kuvio 28. Rahamarkkinarahastojen yhteenlasket-
tujen osuuksien kanta ja kuukausittainen kan-
nanmuutos**

Vuoden 2008 lopussa Suomen rahamarkkinarahastojen yhteenlasketuista osuuksista oli suomalaisten sijoittajien hallussa 77 % ja muiden euroalueen sijoittajien hallussa 2 % sekä euroalueen ulkopuolisten sijoittajien hallussa 21 %. Euroalueen ulkopuolisten sijoittajien hallussa olevien yhteenlaskettujen osuuksien arvo kehittyi poikkeuksellisesti ylöspäin vuoden 2008 lo-

pussa. Yhteenlasketut osuudet kasvoivat 1,3 mrd. euroa elokuusta lokakuuhun. Kasvu selittyy euroalueen ulkopuolisten sijoittajien suurilla nettomerkinöillä Suomessa oleviin rahamarkkinarahastoihin.

**Kuvio 29. Rahamarkkinarahastojen rahasto-
osuuksien hallussapito alueittain**

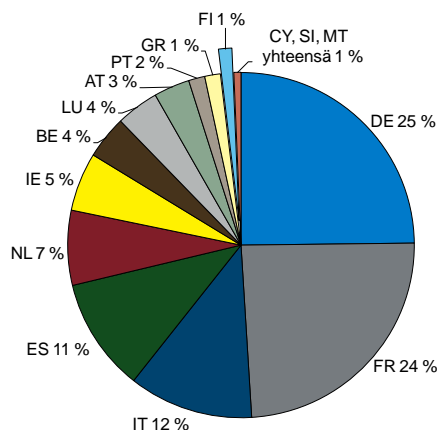

3 Rahalaitosten yhteenlaskettu tase

Suomen rahalaitosten¹⁵ yhteenlaskettu tase, ilman Suomen Pankin tasetta, kasvoi vuonna 2008 runsaat 29 %. Luottolaitosten osuus yhteenlasketusta taseesta kasvoi lähes 97 prosenttiin. Euroalueen rahalaitosten yhteenlasketusta taseesta Suomen rahalaitokset kattoivat vuoden lopussa 1,2 %.

Vuoden 2008 lopussa Suomen rahalaitosten (ilman Suomen Pankkia) yhteenlaskettu tase oli 396,2 mrd. euroa, mikä on 29,3 % enemmän kuin edellisvuoden lopussa. Euroalueen rahalaitosten yhteenlasketusta taseesta Suomen osuus oli vuoden lopussa 1,2 %, kun se vuoden 2007 lopussa oli 1,0 %. Euroalueen rahalaitosten yhteenlasketun taseen vuosikasvu oli vajaat 8 % vuonna 2008.

Kuvio 30. Maittaiset osuudet euroalueen yhteenlasketusta taseesta vuoden 2008 lopussa

Lähteet: Suomen Pankki ja Euroopan keskuspankki.

¹⁵ Rahalaitoksia ovat Suomen Pankki, luottolaitokset ja rahamarkkinarahastot. Tässä julkaisussa käsitellään rahalaitosten tietoja ilman keskuspankkeja. Rahalaitosten lukumäärä on viime vuosina pysynyt Suomessa vakaana eli 390 tuntumassa.

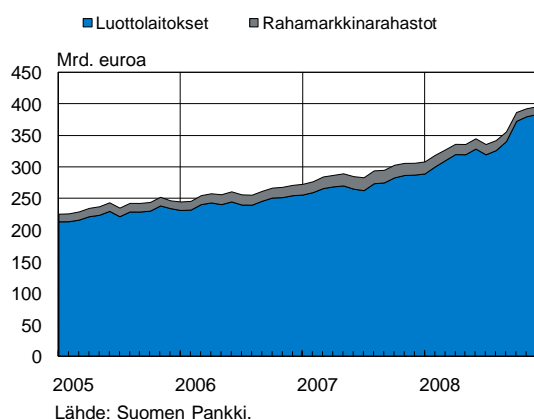
Luottolaitosten osuus rahalaitosten yhteenlasketusta taseesta oli vuoden 2008 lopussa 97 % ja rahamarkkinarahastojen osuus 3 %. Viimeksi mainittujen osuus pieneni vuoden 2008 aikana. Muutos johtui kansainvälisen rahoitusmarkkinakriisin aikana toteutuneista rahasto-osuuksien lunastuksista sekä rahastojen arvomuutoksista, jotka olivat poikkeuksellisen suuria, etenkin kun rahamarkkinarahastoja on yleensä pidetty riskittöminä sijoituksina. Suurimmillaan (7,2 %) rahamarkkinarahastojen osuus rahalaitosten yhteenlasketusta taseesta oli kesällä 2007 juuri ennen kansainvälisen rahoitusmarkkinakriisin alkua.

Vuonna 2008 rahalaitosten yhteenlasketun taseen kasvu tuli luottolaitosten 33,4 prosentin vuosikasvusta. Rahalaitosten yhteenlasketun taseen kasvun taustalla oli ennen kaikkea vuoden 2008 loppupuolen voimakas kasvu johdannaisissa, jotka sisältyvät muihin saamisiin ja muihin velkoihin. Eräs syy johdannaisten tasearvon kasvuun oli muutokset valuuttakursseissa ja koroissa. Kansainvälisen järjestelypankin BIS:n johdannaiskyselyn perusteella suurin osa Suomen rahalaitosten johdannaissopimuksista on korko- ja valuuttajohdannaisia, joiden tasearvot muuttuvat kurssi- ja korkokehityksen myötä. Rahamarkkinarahastojen yhteenlaskettu tase pieneni 34,5 %.

Saamispuolen eristä muiden saamisten lisäksi myös lainat euroalueelle lisääntyivät, kun sen sijaan rahalaitosten hallussa olevien arvopapereiden sekä osakkeiden ja osuuksien määrät vähenivät. Lainojen lisääntyminen johtui erityisesti yrityslainakannan voimakkaasta kasvusta vuonna 2008. Lisäksi lainojen määrän kasvuun ja rahalaitosten hallussa olevien arvopapereiden vähenemiseen vaikutti syksyllä 2008 tehty

kirjanpitostandardin muutos, joka sallii rahalaitosten kirjata taseessa olevia arvopapereita lainoiksi.¹⁶

Kuvio 31. Rahalaitosten (pl. Suomen Pankki) yhteenlaskettu tase

Suurin tase-erä rahalaitosten yhteenlasketun taseen saamispuolella vuoden 2008 lopussa olivat euroalueelle myönnetyt lainat. Lainojen osuus kuitenkin pieneni vuoden 2008 aikana, etenkin loka-joulukuussa, kun johdannaisten määrä lisääntyi. Euroalueelle myönnettyjen lainojen osuus oli vuoden 2008 lopussa 48 %, kun se vuotta aikaisemmin oli lähes 55 %. Lainojen osuus yhteenlasketusta taseesta olisi pienentynyt jonkin verran enemmän, ellei aikaisemmin mainittua kirjanpitostandardin muutosta olisi tehty vuonna 2008. Muiden saamisten osuus kasvoi vuonna 2008 yli 10 prosenttiyksikköä 26 prosenttiin ja näin ollen siitä tuli toiseksi suurin tase-erä. Myös euroalueen ulkopuoliset saamiset ja muut arvopaperit kuin osakkeet ja osuudet suhteessa yhteenlaskettuun taseeseen pienivät. Euroalueen ulkopuolisten saamisten osuus oli vuoden lopussa 18 % ja muiden arvopaperien kuin osakkeiden ja osuuksien puolestaan 6 %.

¹⁶ Kirjanpitostandardista johtuva muutos vaikuttaa näiden tase-erien osuuksiin suhteessa yhteenlaskettuun taseeseen, mutta sillä ei ole vaikutusta vuosikasvulukuihin, joissa muutoksen vaikutus on korjattu pois luokitusmuutoksilla.

Yhteenlasketun taseen velkapuolta kasvattivat muiden velkojen lisäksi myös talletukset euroalueelta, liikkeeseen lasketut velkapaperit ja velat euroalueen ulkopuolelle. Rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksien väheneminen pienensi yhteenlasketun taseen velkapuolta.

Edellisvuotiseen tapaan talletukset euroalueelta olivat taseen velkapuolen eristä suurin, vaikka niiden osuus pieneni vuoden 2007 lopusta lähes 4 prosenttiyksikköä eli 34 prosenttiin. Toiseksi suurimmaksi tase-eräksi velkapuolella kasvoivat muut velat, mikä johtui johdannaisten lisääntymisestä. Muiden velkojen osuus oli 26 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 15 %. Euroalueen ulkopuolisten velkojen osuus oli 18 %, mikä on vajaan prosenttiyksikön vähemmän kuin edellisvuonna. Rahalaitosten liikkeeseen laskemien velkapaperien osuus väheni runsaat 2 prosenttiyksikköä eli 14 prosenttiin.

Euroalueen rahalaitosten yhteenlaskettu tase ei muuttunut yhtä suuresti vuoden 2008 aikana kuin Suomen rahalaitosten yhteenlaskettu tase. Euroalueen rahalaitosten yhteenlasketun taseen saamispuolen merkittävin erä vuoden 2008 lopussa olivat lainat euroalueelle ja velkapuolella talletukset euroalueelta. Lainojen osuus oli 57 % ja talletusten 53 %. Lainojen osuus pieneni ja talletusten osuus lisääntyi hieman vuoden 2008 aikana. Saamispuolella seuraavaksi suurimmat tase-erät olivat saamiset euroalueen ulkopuolelta (15 %) ja muut arvopaperit kuin osakkeet (14 %). Taseen velkapuolen eristä toiseksi merkittävin olivat rahalaitosten liikkeeseen laskemat velkapaperit (15 %) ja kolmanneksi merkittävin velat euroalueen ulkopuolelle (14 %).

Taulukko 2. Rahalaitosten (pl. Suomen Pankki) yhteenlaskettu tase¹⁷, milj. euroa

Saamiset	Luottolaitokset		Rahamarkkinarahastot		Yhteensä	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Lainat euroalueelle	166 833	189 221	623	537	167 456	189 757
Muut arvopaperit kuin osakkeet, euroalueella olevien liikkeeseen laskemat	14 917	18 105	11 448	5 785	26 366	23 890
Osakkeet ja osuudet, euroalueella olevien liikkeeseen laskemat	6 132	4 805	0	0	6 132	4 805
Saamiset euroalueen ulkopuolelta	60 589	66 995	6 630	5 802	67 219	72 797
Kiinteä omaisuus	701	760	0	0	701	760
Muut saamiset	38 553	104 008	99	201	38 652	104 209
Yhteensä	287 725	383 894	18 801	12 324	306 526	396 218
Velat						
Talletukset euroalueelta	115 732	135 263	0	0	115 732	135 263
Liikkeeseen lasketut velkapaperit, euroalueella olevien hallussa olevat	49 624	54 491	0	0	49 624	54 491
Rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet, euroalueella olevien hallussa olevat	0	0	16 782	9 565	16 782	9 565
Oma pääoma	22 248	22 912	0	0	22 248	22 912
Velat euroalueen ulkopuolelle	55 160	68 497	1 929	2 589	57 089	71 086
Muut velat	44 960	102 731	91	170	45 050	102 901
Yhteensä	287 725	383 894	18 801	12 324	306 526	396 218

Lähde: Suomen Pankki.

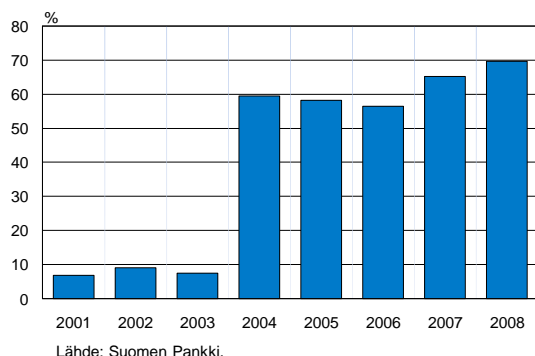
¹⁷ Johdannaiset sisältyvät eriin muut saamiset ja velat.

4 Muutokset rahalaitossektorilla

Kansainvälinen rahoitusmarkkinakriisi aiheutti muutoksia Suomen rahalaitossektorilla vuonna 2008. Islantilaisien toimijoiden poistuessa rahalaitossectorille ilmaantui myös uusia tulokkaita.

Kansainvälisen rahoitusmarkkinakriisin vaikutukset heijastuivat myös pitkälti Suomen ulkomaisessa omistuksessa olevaan rahalaitossectorin osaan vuonna 2008.

Kuvio 32. Ulkomaisessa omistuksessa olevien sivukonttorien ja tytäryritysten osuus Suomessa olevien luottolaitosten yhteenlasketusta taseesta

Rahalaitossectorilla koettiin muutos marraskuussa, kun vuoden ajan islantilaisessa omistuksessa ollut Glitnir Oyj palautti nimensä myynnin yhteydessä FIM Oyj:ksi, ja samaan konserniin kuuluva Glitnir Pankki Oy vastaavasti FIM Pankki Oy:ksi. Glitnir Alternative Investments Oy fuusioitiin Glitnir Pankki Oy:öön jo aiemmin huhtikuussa. Lokakuussa Rahoitustarkastus keskeytti tilapäisesti Kaupthing Bank hf:n Suomen sivuliikkeen toiminnot ja vaati sivuliikettä keskeyttämään sen Suomesta keräämien talletusten siirtämisen Suomen ulkopuolelle samalla, kun muiden islanti-

laisomisteisten pankkien varojen siirto tilapäisesti estettiin. Kolmas islantilaisomisteinen rahalaitos, Landsbanki Islands hf, Helsingin sivuliike, aiheutti sektorilla muutoksia lopettaessaan toimintansa Suomessa joulukuussa. Kesäkuussa lopetti toimintansa Suomessa englantilaisomisteinen FCE Bank plc:n Suomen sivuliike. Kotimaisista toimijoista Celeres Rahastoyhtiö Oy:n Sijoitusrahasto Celeres Korke lakkautettiin helmikuussa, ja Celeres Oy:n rahastot siirtyivät Aventure Rahastoyhtiö Oy:lle.

Rahalaitossectorille tuli uusia rahalaitoksia vuonna 2008. Ruotsalaisen TeliaSonera Sverige Finans AB:n sivukonttori TeliaSonera Finans Finland, filiaal till TeliaSonera Finans AB aloitti toimintansa tammikuussa. Kansainvälisen jättipankin JPMorgan Chase & Co.:n englantilaisen tytäryhtiön J.P. Morgan Europe Limited, Helsingin sivuliike, käynnisti toimintansa Suomessa heinäkuussa. Kotimaiselle tulokkaalle Sofia Capital Oyj:lle myönnettiin luottolaitoksen toimilupa toimintaan talletuspankkina, ja yhtiö aloitti toiminnan joulukuussa toiminimellä Sofia Pankki Oyj.

Vuoden 2008 aikana rahalaitoksia fuusioitiin ja lisäksi toteutettiin muita rakenteellisia järjestelyjä. OP-Pohjola-ryhmän Kontiolahden Osuuspankki ja Joensuu Osuuspankki fuusioituivat joulukuussa Joensuun Osuuspankiksi. Aktia Säästöpankki Oyj:n pankkitoiminta siirrettiin liikkeenluovutuksella Aktia Pankki Oyj:öön syyskuussa, ja Karunan Osuuspankki sulautui Sauvon Osuuspankkiin lokakuussa. Vuoden 2008 lopulla Töysän Säästöpankki säätioitiin ja kaikki varat, velat ja sitoumukset sekä muut oikeudet ja velvoitteet siirrettiin Töysän Säästöpankki Oy:lle.

Hauhon Säästöpankin liiketoiminta siirtyi luovutuksella Kantasäästöpankki Oy:lle vuoden lopulla.

Uusina rahamarkkinarahastoina aloittivat vuoden 2008 aikana Sijoitusrahasto SEB Gyllenberg Money Manager Plus, Sijoitusrahasto Tapiola Kassakorko ja Sijoitusrahasto ICECAPITAL Qualifying Money Market.

Rahalaitossectorilla toteutettiin muutamia nimenmuutoksia. OP-Pohjola-ryhmän OKO Pankki Oyj:n toiminimi vaihtui Pohjola Pankki Oyj:ksi maaliskuussa. Heinäkuussa Pieksämäen Seudun Osuuspankki vaihtoi toiminimensä Pieksämäen Osuuspankiksi.

Rahalaitosten määrä säilyi Suomessa vakaana huolimatta kansainvälisestä rahoitusmarkkinakriisistä. Vuoden 2008 lopussa rahalaitoksia oli Suomessa 390 eli kolme vähemmän kuin vastaavana ajankohtana vuonna 2007. Suomen rahalaitoksista luottolaitoksia oli 357 ja rahamarkkinarahastoja 32 (Taulukko 3). Rahalaitoksiin lasketaan mukaan myös Suomen Pankki.

Euroalue laajentui 1.1.2008, kun eurojärjestelmän uusiksi jäsenmaiksi tulivat vuoden alusta lukien Kypros ja Malta. Uusien jäsenmaiden myötä euroalueen rahalaitossectoriin (euroalue 15) tuli 193 rahalaitosta lisää. Rahalaitosten määrä EU27-alueen maissa on kaikkiaan 10 475 ja vaihtelee suuresti maittain (Taulukko 3). Vuoden 2008 lopussa eniten rahalaitoksia oli Saksassa (2 061 rahalaitosta) ja vähiten Sloveniassa (28 rahalaitosta). Rahalaitosten lukumäärän perusteella Suomi sijoittuu suuruusjärjestyksessä kymmenenneksi vuoden 2008 lopussa. Irlannissa luottolaitosten lukumäärä kasvoi 420:llä ja Espanjassa rahamarkkinarahastojen lukumäärä kasvoi 114:llä vuodesta 2007. Kasvu selittyy tilastointimuutoksella, kun entisiä rahalaitossectorin ulkopuolisia toimijoita alettiin luokitella rahalaitoksiksi.

Väestön kokoon suhteutettuna Suomessa oli luottolaitosta kohden 15 000 asukasta, kun vastaava luku Ruotsissa oli 50 000 asukasta. EU27-alueella oli 58 000 asukasta luottolaitosta kohden ja euroalueella vastaavasti 49 000 asukasta.

Taulukko 3. EU:n alueella olevien rahalaitosten¹⁸ lukumäärä maittain ja rahalaitostyypeittäin sekä luottolaitosten lukumäärä suhteessa väestöön¹⁹ vuoden 2008 lopussa.

Maa	Kaikki rahalaitokset	Keskuspankki	Luottolaitokset	Rahamarkkina-rahastot	Muut rahalaitokset	Väestö per luottolaitos
LU	644	1	153	490	0	3 000
CY	164	1	163	0	0	5 000
IE	781	1	501	279	0	9 000
AT	824	1	803	20	0	10 000
FI	390	1	357	32	0	15 000
MT	29	1	23	5	0	18 000
DK	174	1	171	2	0	32 000
LT	87	1	84	2	0	40 000
DE	2 061	1	1 989	71	0	41 000
HU	243	1	204	38	0	49 000
SE	217	1	182	33	1	50 000
PL	716	1	712	3	0	54 000
NL	312	1	302	7	2	54 000
PT	178	1	175	2	0	61 000
LV	73	1	34	3	35	67 000
IT	853	1	818	34	0	73 000
EE	34	1	17	1	15	79 000
SI	28	1	25	2	0	81 000
FR	1 354	1	728	624	1	88 000
BE	121	1	105	15	0	102 000
ES	477	1	362	114	0	125 000
UK	429	1	396	32	0	155 000
GR	93	1	66	26	0	170 000
CZ	66	1	54	11	0	192 000
SK	40	1	26	13	0	208 000
BG	35	1	30	4	0	255 000
RO	52	1	45	6	0	478 000
EU27	10 475	27	8 525	1 869	54	58 000
MU15	8 270	15	6 544	1 708	3	49 000

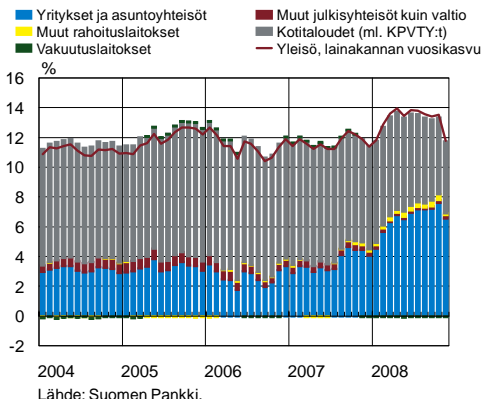
Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Eurostat.

¹⁸ EKP ja kansalliset keskuspankit ylläpitävät rahalaitoslistaa osoitteessa <http://www.ecb.int/stats/money/mfi/elegass/html/index.en.html>.

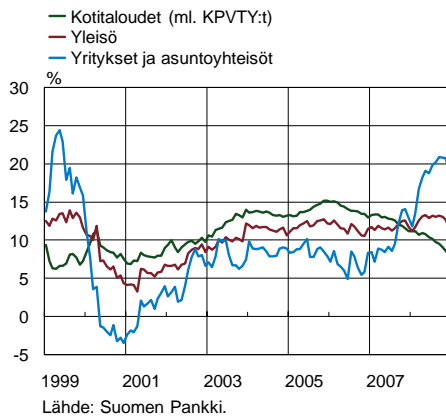
¹⁹ Eurostatin väestötieto perustuu ajankohtaan 1.1.2008. Väestön kokoon suhteutetut tulokset esitetään tuhannen tarkkuudella.

Liite 1. Kuviot

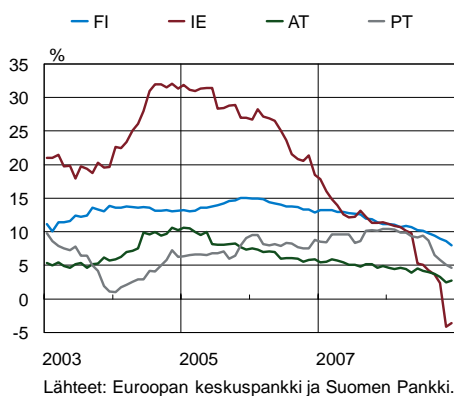
Kuvio 33. Yleisön lainakanta sektoreittain²⁰

Kuvio 34. Yleisön lainakannan vuosikasvu sektoreittain

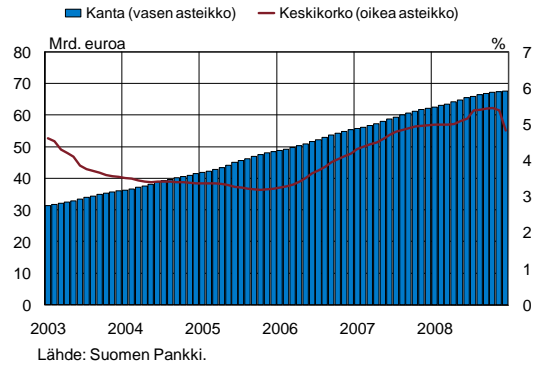

Kuvio 35. Kotitalouksien lainakannan vuosikasvu ja eräissä euroalueen maissa

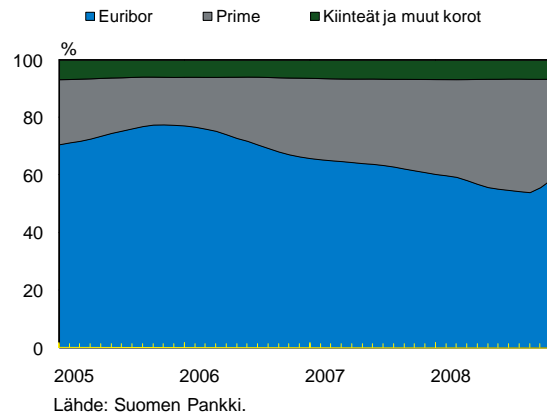

²⁰ Kotitaloudet sisältävät kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (KPVTY).

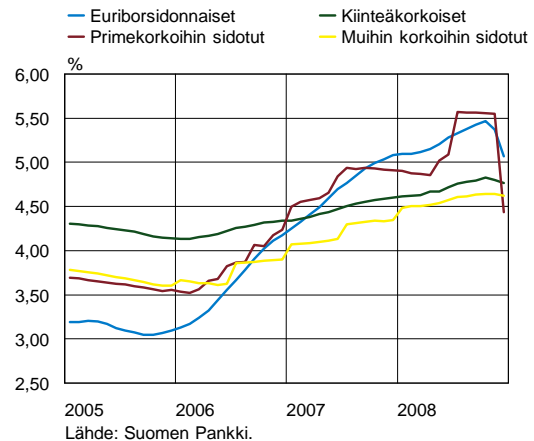
Kuvio 36. Asuntolainojen kanta ja keskiporko

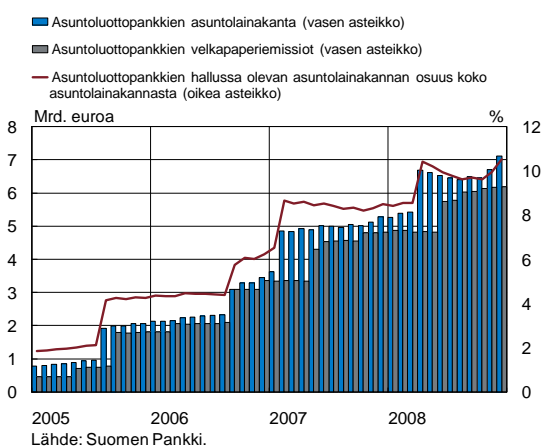
Kuvio 37. Asuntolainakannan jakauma viitekoron mukaan

Kuvio 38. Asuntolainakannan keskiporko viitekoron mukaan

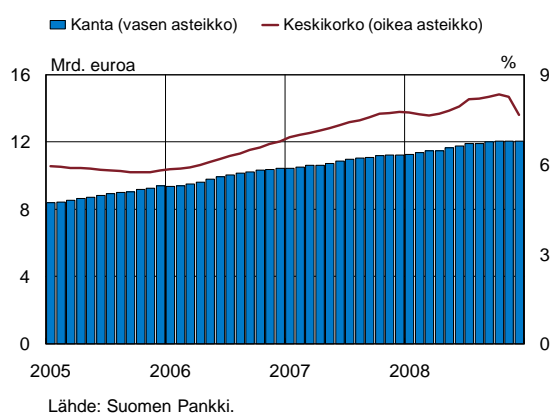
Kuvio 39. Asuntorahoitukseen erikoistuneiden muiden luottolaitosten kuin pankkien eriä

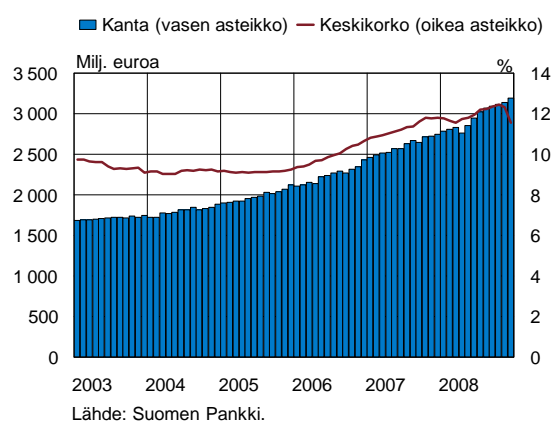
Kuvio 40. Uusien nostettujen asuntolainojen määrä ja kesikorko

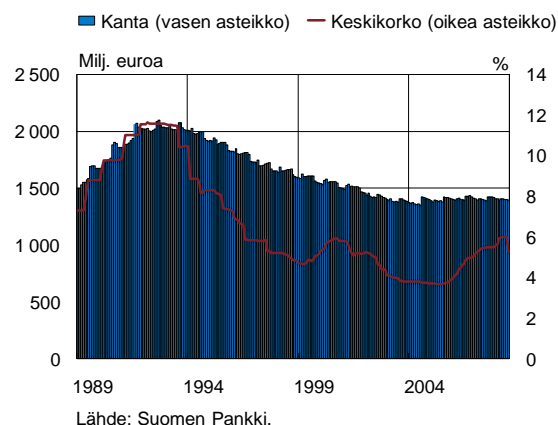
Kuvio 41. Kotitalouksien kulutusluottojen kanta ja kesikorko

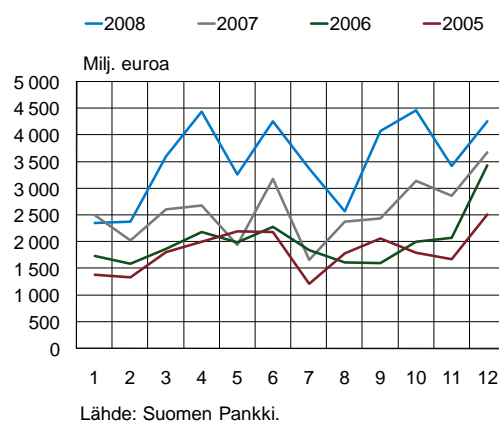
Kuvio 42. Kotitalouksien tili- ja korttiluottojen kanta ja kesikorko

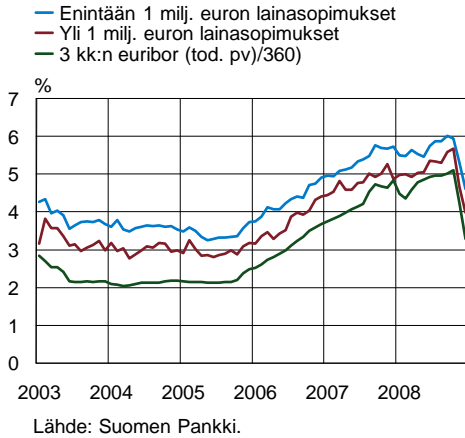
Kuvio 43. Opintolainakanta ja kesikorko

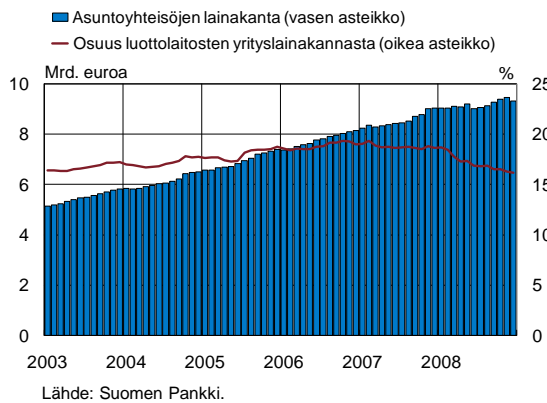
Kuvio 44. Uudet, yli 1 milj. euron yrityslainasopimukset vuosina 2005–2008

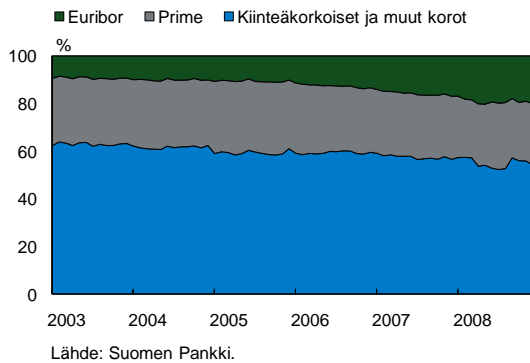
Kuvio 45. Koron kiinnitysajaltaan enintään 1 vuodeksi sidottujen uusien yrityslainasopimusten keskkorot lainan koon mukaan

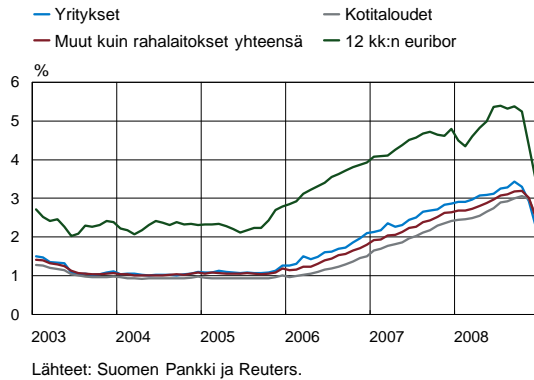
Kuvio 46. Asuntoyhteisöjen lainakanta ja osuus luottolaitosten yrityslainakannasta

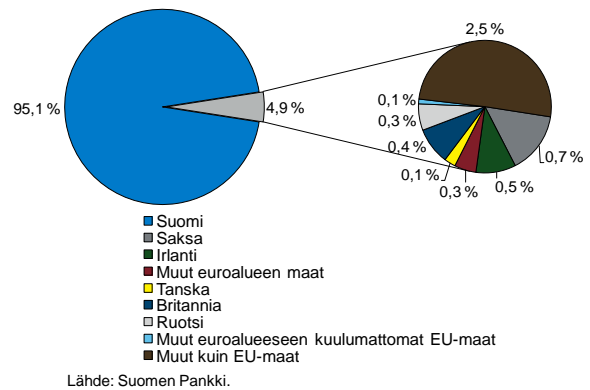
Kuvio 47. Yleisön talletusten jakauma viitekoron mukaan

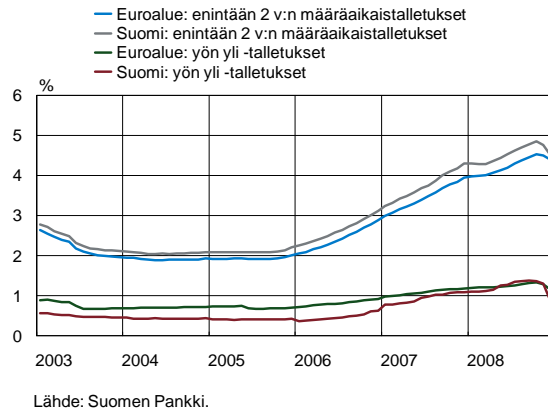
Kuvio 48. Yleisön talletusten keskkorkoja sektoreittain ja 12 kk:n euribor

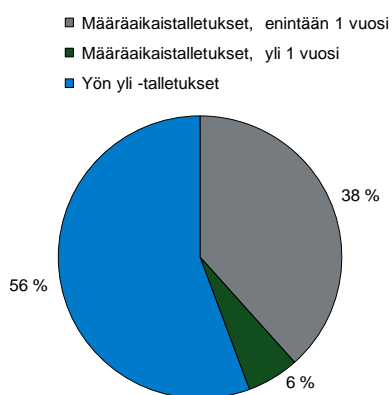
Kuvio 49. Suomen rahalaitoksiin tehdyt yleisön talletukset maittain

Kuvio 50. Kotitalouksien talletusten keskkorkoja Suomessa ja euroalueella

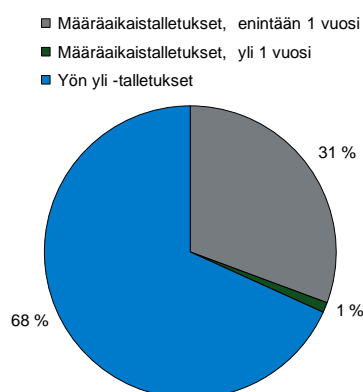

Kuvio 51. Kotitalouksien talletusten jakauma maturiteetin mukaan vuoden 2008 lopussa

Lähde: Suomen Pankki.

Kuvio 52. Yritysten talletusten jakauma maturiteetin mukaan vuoden 2008 lopussa

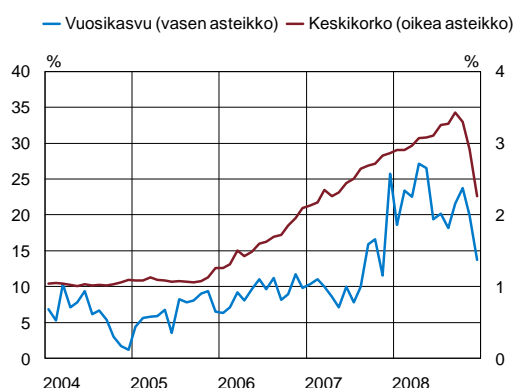
Lähde: Suomen Pankki.

Kuvio 53. Kotitalouksien talletusten vuosikasvu ja keskiporko

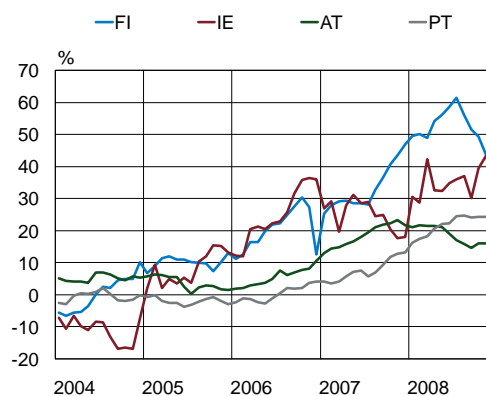
Lähde: Suomen Pankki.

Kuvio 54. Yritysten talletusten vuosikasvu ja keskiporko

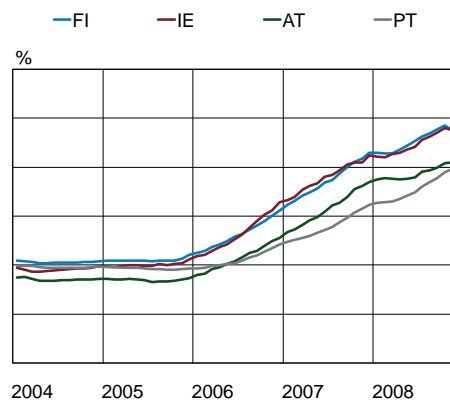
Lähde: Suomen Pankki.

Kuvio 55. Kotitalouksien enintään 2 vuoden määräaikaistalletusten vuosikasvuja eräissä euroalueen maissa

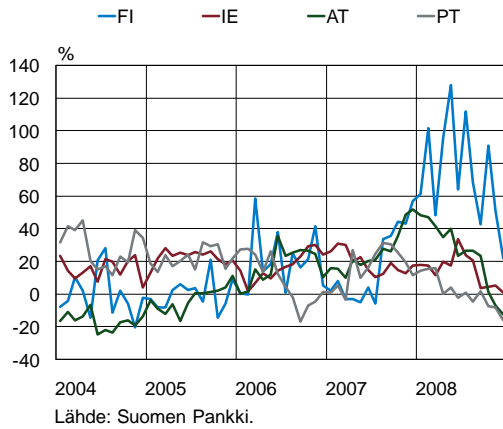
Lähde: Suomen Pankki.

Kuvio 56. Kotitalouksien enintään 2 vuoden määräaikaistalletusten keskiporkoja eräissä euroalueen maissa

Lähde: Suomen Pankki.

Kuvio 57. Yritysten enintään 2 vuoden määräaikaistalletusten vuosikasvuja eräissä euroalueen maissa

Kuvio 58. Yritysten enintään 2 vuoden määräaikaistalletusten keskiporkkoja eräissä euroalueen maissa

